

Nr 11

Kulturutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag ur kyrkofonden, m. m. jämte motioner.

Propositionen

Kungl. Maj:t har i propositionen 1971: 33 under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för den 19 februari 1971 föreslagit riksdagen att

dels godkänna de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för anordnande av konsulentverksamhet i stiftet för konfirmandundervisningen samt medge att kostnaderna för denna konsulentverksamhet bestrids ur kyrkofonden,

dels medge att kostnaderna för förstärkning av arbetskraften i pastorat med fritidsbebyggelse och turism bestrids ur kyrkofonden,

dels medge att fr. o. m. den 1 januari 1972 icke prästvigda tjänstebiträden får, med anlitan­de av kyrkofondsmedel, användas i den vidgade omfattning som förordats i statsrådsprotokollet,

dels medge att ur kyrkofonden

1. utgår medel med högst 33 000 kr. för reparationsarbeten m. m. på stiftsnämndshuset i Västerås,

2. fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår bidrag till avlöning av sekreteraren (generalsekreteraren) hos svenska kyrkans diakoninämnd enligt i statsrådsprotokollet förordade grunder, så länge sekreterartjänsten uppehålls av präst,

3. fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår bidrag med 38 000 kr. för budgetår till kostnader för en präst med huvudsaklig tjänstgöring bland svenskar i Schweiz,

4. fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår medel med högst 50 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av vissa teologiska fortbildningskurser för präster,

5. för budgetåret 1971/72 utgår medel med högst 80 000 kr. för anlitan­de av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom veder­börande statsdepartement,

6. fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår medel med högst 150 000 kr. för budgetår till anlitan­de av predikobiträden i syfte att minska antalet sammanlysningar,

7. för budgetåret 1971/72 utgår bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 100 000 kr. till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet,

8. fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår anslag med 135 000 kr. för år till extra utgifter,

dels medge att ur kyrkofonden får utgå medel för de ändamål som i statsrådsprotokollet angivits under rubriken V. Lagen (1970: 940) om kyrkliga kostnader samt bemyndiga Kungl. Maj:t att i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer besluta om storleken av i statsrådsprotokollet under rubriken V. Lagen (1970: 940) om kyrkliga kostnader nämnda ersättningar, anslag etc.

Propositionen är uppdelad i fem avsnitt. Det första av dessa rör åtgärder för förbättrad konfirmandundervisning. I syfte att bistå konfirmandlärarna föreslås inrättande av ett antal konsulentbefattningar, vilka skall innehas som bisysslor.

I ett andra avsnitt föreslås viss förstärkning av den prästerliga arbetskraften i pastorat med fritidsbebyggelse och turism.

I det tredje avsnittet läggs förslag fram om vidgad användning av icke prästvidga tjänstebiträden.

Det fjärde avsnittet rör ett antal frågor om anslag ur kyrkofonden. Sälunda föreslås anslag till reparationsarbeten på stiftsnämndshuset i Västerås, bidrag till avlönande av sekreteraren hos svenska kyrkans diakoninämnd samt fortsatt och förhöjt bidrag till kyrklig verksamhet bland svenskar i Schweiz och till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet. Anslaget för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster föreslås höjt med 10 000 kr. och bidraget för anlitan­de av predikobiträden med 50 000 kr.

I det femte och sista avsnittet berörs vissa frågor i anslutning till upphävandet av den nuvarande lagen om kyrkofond.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1971: 1261 av fru Jonäng (c) vari hemställts att riksdagen vid sin behandling av propositionen 1971: 33 måtte uttala att ett system med halvtidstjänster må ligga till grund för anordnande av konsulentverksamhet i stiftet för konfirmandundervisningen samt medge att kostnaderna för denna konsulentverksamhet bestrids ur kyrkofonden,

dels motionen 1971: 1262 av herr Werner i Malmö m. fl. (m, c, fp) vari hemställts att riksdagen måtte medge att ur kyrkofonden från och med den 1 juli 1971 utgår medel för kontant ersättning för boendekostnad à 3 600 kr. till envar av 19 i Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelses tjänst anställda präster.

Utskottet

Det i propositionen, avsnitt I, framlagda förslaget i fråga om åtgärder för förbättrad konfirmandundervisning bygger på ett av en utrednings-

man framlagt betänkande. I detta har föreslagits att för konfirmand-undervisningen inrättas särskilda konsulentbefattningar inom stiftet. I fråga om befattningarnas konstruktion har utredningsmannen huvudsakligen diskuterat två alternativ, det ena att uppdraget som konsulent fullgöres vid sidan av innehavd tjänst och det andra att självständiga konsulenttjänster med hel- eller halvtidstjänstgöring inrättas. För egen del har den sakkunnige förordat det förstnämnda alternativet och föreslagit inrättande av 29 arvodesbefattningar till en sammanlagd kostnad av drygt 110 000 kr., varav huvuddelen arvodeskostnader och en mindre del vissa kurskostnader för konsulenternas utbildning.

Förslaget i propositionen innebär inrättande av 29 arvodestjänster samt angivande av vissa riktlinjer för verksamheten. Kostnaderna föreslås få bestridas av kyrkofonden.

I motionen 1971: 1261 uttalas att uppgiften att verka för konfirmand-undervisningens pedagogiska förnyelse är alltför angelägen och maktpåliggande för att kunna fullgöras som bisyssla. Motionären anser att det för ändamålet i princip bör inrättas en halvtidstjänst i varje stift. Kostnaderna härför bör enligt motionärens uppfattning bestridas ur kyrkofonden.

Utskottet anser att det föreligger ett stort behov av att konfirmand-undervisningens metodik förbättras och finner det vara en lämplig åtgärd att konsulentbefattningar för denna undervisning inrättas. Utskottet som konstaterar att kyrkomötet och flertalet domkapitel närmast förordat en organisation enligt utredningsmannens första alternativ (arvodestjänster) har funnit övervägande skäl tala för propositionens ståndpunkt i organisationsfrågan. Utskottet tillstyrker vad som föreslagits i avsnitt I i propositionen och avstyrker alltså motionen 1971: 1261.

Vad i propositionen anförts och föreslagits i avsnitten II—V har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Propositionen tillstyrkes därför i dessa delar.

Ur kyrkofonden utgår f. n. till Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse avlöningsbidrag om 32 150 kr. för envar av 19 utomlands stationerade sjömanspräster. Styrelsen har från och med 1970 anpassat dessa prästers löne- och pensionsförhållanden till det statliga systemet i hemlandet. Därvid har en normalhyra av 300 kr. i månaden (i vissa fall något jämkad) påförts sjömansprästerna men samtidigt har deras bruttolön höjts med motsvarande belopp. Av bruttolönen svarar sjömansvårdsstyrelsen för det belopp som normalt motsvarar boendekostnaden. Återstoden täcks av kyrkofondsmedel. Det i motionen 1971: 1262 framställda yrkandet innebär att även ersättningen för boendekostnad à 3 600 kr. för envar av ifrågavarande 19 sjömanspräster skall få utgå ur kyrkofonden.

Utskottet vill i detta sammanhang gärna framhålla värdet av den verksamhet ifrågavarande sjömanspräster bedriver. Då fråga nu väckts om ökat bidrag ur kyrkofonden vill utskottet emellertid erinra om att

1970 års kyrkomöte uppdragit åt sjömansvårdsstyrelsen att förreta en utredning angående svenska kyrkans verksamhet bland svenskar i utlandet. I detta utredningsarbete, som numera påbörjats, kommer enligt vad utskottet inhämtat både organisatoriska och ekonomiska frågor att behandlas. Med hänsyn härtill anser sig utskottet inte nu böra ifrågasätta någon ändring beträffande det kyrkofondsbidrag som utgår till sjömansvårdsstyrelsen för dess sjömanspräster. Utskottet avstyrker alltså motionen 1971: 1262.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1971: 1261 godkänner de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för anordnande av konsulentverksamhet i stiftet för konfirmandundervisningen samt medger att kostnaderna för denna konsulentverksamhet bestrids ur kyrkofonden,
2. att riksdagen medger att kostnaderna för förstärkning av arbetskraften i pastorat med fritidsbebyggelse och turism bestrids ur kyrkofonden,
3. att riksdagen medger att fr. o. m. den 1 januari 1972 icke prästvigda tjänstebiträden får, med anlitande av kyrkofondsmedel, användas i den vidgade omfattning som förordats i statsrådsprotokollet,
4. att riksdagen medger att ur kyrkofonden
 - a) utgår medel med högst 33 000 kr. för reparationsarbeten m. m. på stiftsnämndshuset i Västerås,
 - b) fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår bidrag till avlöning av sekreteraren (generalsekreteraren) hos svenska kyrkans diakoninämnd enligt i statsrådsprotokollet förordade grunder, så länge sekreterartjänsten uppehålls av präst,
 - c) fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår bidrag med 38 000 kr. för budgetår till kostnader för en präst med huvudsaklig tjänstgöring bland svenskar i Schweiz,
 - d) fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår medel med högst 50 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av vissa teologiska fortbildningskurser för präster,
 - e) för budgetåret 1971/72 utgår medel med högst 80 000 kr. för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom vederbörande statsdepartement,
 - f) fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår medel med högst 150 000 kr. för budgetår till anlitande av predikobiträden i syfte att minska antalet sammanlysningar,
 - g) för budgetåret 1971/72 utgår bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 100 000 kr. till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet,

- h) fr. o. m. den 1 juli 1971 t. v. utgår anslag med 135 000 kr. för år till extra utgifter,
5. att riksdagen medger att ur kyrkofonden får utgå medel för de ändamål som i statsrådsprotokollet angivits under rubriken V. Lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader samt bemyndigar Kungl. Maj:t att i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer besluta om storleken av i statsrådsprotokollet under angivna rubrik nämnda ersättningar, anslag etc.
6. att riksdagen avslår motionen 1971:1262.

Stockholm den 27 april 1971

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit
herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Björk i Göteborg (s), Larsson i Vänersborg (s), Källstad (fp), fru Sundström (s), herrar Nilsson i Agnäs (m), Zachrisson (s), Leander (s), fru Mogård (m), herrar Green (s), Eriksson i Ulfaby (c), fru Ryding (vpk), fröken Eliasson (c) och herr Andersson i Örträsk (s).

